

Důvody:

Podle § 92 cís. patentu ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. z. povinen jest soud prvé stolice, zříditi v této pozůstalostní věci inventář jednak proto, poněvadž všichni účastníci, přihlásivší se k pozůstalosti ze zákona, přihlásili se výmínečně (§ 802 obč. zák.), jednak i proto, poněvadž účastníci ze zákona k dědictví se přihlásivší, navrhli výslovně, by inventář pozůstalostní byl zřízen. Že státi se tak musí co nejdříve, plyne zřejmě z účelu inventáře, jímž jest podle § 97 nesp. říz. zjistiti přesně a úplně veškeré movité i nemovité jmění, v jehož držbě zůstavitel v době své smrti se nacházel, jakož i jasně uvésti tehdejší cenu a obnos jmění tohoto; čím delší doba plyne od smrti zůstavitelovy, tím obtížnější jest dosažení účelu tohoto. Okolnost, že dlužno pořadem práva teprve rozhodnouti o tom, zdali k pozůstalosti povolání jsou dědicové ze zákona či dědička, přihlásivší se bezvýjimečně z poslední vůle a nežádající zřízení pozůstalostního inventáře, nemění na tom ničeho; stačí, že osoby, přihlásivší se k dědictví výjimečně, jsou účastníky, k této přihlášce oprávněnými, jakož i, že někteří z těchto účastníků výslovně navrhli zřízení pozůstalostního inventáře. Mínění, projevené v dovolacím rekursu, že účastníci, přihlásivší se k dědictví ze zákona, jsou toliko odkazovníky a že stanou se dědici teprv, až a jestliže spor o neplatnost poslední vůle bude právoplatně rozhodnut v jejich prospěch, jest mylné. Toho času jest nejisto, zdali k dědictví povolání jsou účastníci, přihlásivší se ze zákona, či stěžovatelka přihlásivší se na základě poslední vůle; rozhodnutí o tom závisí na výsledku sporu pokud se týče na tom, zda spor bude v čas zahájen čili nic a rozhodnutí to bude působiti nazpět až ke dni úmrtí zůstavitelky. Okolnost, že toho času nelze ještě pozůstalost projednávat ani se stěžovatelkou, ani s dědici ze zákona, nemůže tedy býti důvodem, aby zřízení inventáře bylo odloženo. Stěžovatelka tvrdí, že přihláška dědička na základě zákonné posloupnosti jest vyloučena, pokud není zjištěno, že poslední vůle jest neplatna; toto její tvrzení bylo by správné, kdyby jak uvedeno jest v § 808 obč. zák., přihlásila se k dědictví ze zákona osoba, ustanovená dědičkou v poslední vůli, ale takového případu zde není, neboť osoby, jež se přihlásily ze zákona k dědictví, nejsou v poslední vůli ustanoveny za dědice. Dle § 125 nesp. říz. soud pozůstalostní byl povinen, jejich dědičké přihlášky přijmouti, což se také stalo. Pohnutka, ze které snad účastníci, přihlásivší se ze zákona k dědictví, přejí si zřízení inventáře pozůstalostního, jest nerozhodna. Rovněž je toho času nedůležitá otázka útrat zřízení inventáře, neboť soud prvé stolice dosud nerozhodl o tom, kdo bude tyto útraty hraditi.

Čís. 1871.

Kupitel není povinen, by odpověděl na prodatelovy dotazy, zda souhlasí se změnou smluvních podmínek.

Není třeba, by byla prodateli poskytnuta dodatečná lhůta k plnění, dal-li již předem na jevo, že nemíní plniti dle ujednaných podmínek.

(Rozh. ze dne 26. září 1922, Rv II 181/22.)

Žalobce objednal od žalované firmy 100 q soli v pytlech po 50 kg po 1 K 23 h za 1 kg. Žalovaný mu sdělil, že objednávku výřídil a předal svému dodavateli k vyřízení. Ježto šlo o zboží dovozní, přepsal obžalovaný objednávku na Čechoslavii, jež však mu sdělila, že může dodati sůl jen v 15 tunových vagonech a jen volně sypanou. Žalovaný oznámil tyto podmínky žalobci, nedostav však od něho odpovědi, zboží nedodal, načež žalobce domáhal se náhrady ušlého zisku 3188 Kč. Procesní soud první stolice přiznal žalobci 1543 K 50 h, odvolací soud k odvolání obou stran žalobu zamítl. Důvody: Věc byla prvním soudem po stránce právní nesprávně posouzena. Žalující strana opírá nárok na náhradu škodu pro nesplnění o ustanovení čl. 355 obch. zák. Článek tento předpokládá, že prodávatel je s odevzdáním zboží z prodlení. Pojem prodlení řídí se dle občanského zákona. Pod prodlením rozumí se všeobecně a také zde zaviněné opomenutí splatného plnění. Proávatel musí splatné plnění svým zaviněním opomenouti. O žalovaným zaviněném prodlení plnění nemůže však v tomto případě býti řeči. Strany shodly se o zboží a o kupní ceně. Byla tedy mezi nimi uzavřena pravoplatně kupní smlouva. Žalobce jako i zástupce žalovaného (agent) věděl dobře neb alespoň věděti musel, že se tu jedná o dovozní zboží a že k dovozu soli do tuzemska jest jediné oprávněna »Čechoslávie«, dovozní a vývozní společnost s o. r. v Olomouci. Žalovaný, obdržev objednávku žalobcovu ze dne 19. ledna 1921, přepsal ji ihned dopisem ze dne 22. ledna 1921 na Čechoslavii k bezodkladné dodávce jednoho vagonu 10.000 kg soli v papírových pytlech žalobcovi. Na tento dopis odpověděla »Čechoslávie« dopisem ze dne 26. ledna 1921, že sůl jen v 15 tunových vagonech a jen volně vsypanou dodati může. Dopisem ze dne 28. ledna 1921 sdělil žalovaný žalobci, poukázav výslovně na to, že sklad soli v Olomouci jest vyčerpán, tyto nové podmínky a žádal ho o sdělení, zdali objednatelé a tedy též žalobce s těmito novými podmínkami jsou srozuměni. Na tento dopis nedal žalobce žalovanému odpovědi, nýbrž běže v dopisu ze dne 1. února 1921 k vědomosti, že mu žalovaný objednaný vagon odeslal. Dalšími dopisy zejména dopisem ze dne 7. února 1921 a ze dne 19. února 1921 poháněl žalovaný znovu žalobce, by mu sdělil, zdali s novými dodávacími podmínkami souhlasí, avšak žalobce na tyto dopisy vůbec nereagoval. Ježto žalobce byl se žalovaným v obchodním spojení, byl dle čl. 323 obch. zák. povinen, na dopisy žalovaného, bezprodleně odpověděti. Žalovaný učinil tedy vše, co mu bylo možno, by své povinnosti k dodání vagonu soli vyhověl, pročez nemůže důvodně o tom býti řeči, že žalovaný prodlení v plnění zavinil. K tomu ještě přichází v úvahu, že dle čl. 356 obch. zák. kupitel, chce-li místo plnění žádati náhradu škody pro neplnění, musí to prodávateli oznámiti a mu při tom okolnostem přiměřenou dodatečnou lhůtu poskytnouti. Avšak žalobce sám ani netvrdil, tím méně prokázal, že žalovanému oznámil, že práva volebního vedle čl. 355 obch. zák. užívá v tom smyslu, že místo plnění žádá náhradu škody pro neplnění, a že se zde jedná o tak zvaný fixní obchod, že tedy dle čl. 357 obch. zák. oznámení o poskytnutí dodatečné lhůty čl. 356 obch. zák. není třeba, jest mylným, neboť čl. 357 obch. zák. vyžaduje k fixnímu obchodu úmluvu, dle níž zboží přesně v pevně určitém času nebo v pevně určité době dodáno býti má. V tomto případě však takové úmluvy nebylo.

Nejvyšší soud uznal dle žaloby.

D ů v o d y:

Pokud uplatňuje dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., jest dovolatel v právu. Dopisem ze dne 19. ledna 1921 objednal žalobce pro sebe 1 vagon soli v 50 kg pytlech po 1 K 23 h a na tuto objednávku odpověděl žalovaný, že ji vyřídil, pokud se týče, že ji předal svému dodavateli k vyřízení. Tím žalovaný návrh žalobcův na dodání 100 q soli bez výhrady přijal a smlouva se stala hotovou. Okolnost, že šlo o zboží dovozní, že k dovozu soli do tuzemska jest jediné oprávněna »Čechoslavia« v Olomouci a že tato se zdráhala, žalovanému sůl dodati jinak než po vagonech 15 tunových a jen volně nasypanou, nemá, pokud jde o otázku hotovosti smlouvy mezi žalobcem a žalovaným, významu, poněvadž žalovaný, přijímaje žalobcovu objednávku, neučinil v té příčině výhrady. Mohla by přijíti v úvahu jen, kdyby se bylo žalovanému stalo nemožným, smlouvu se žalobcem splniti, protože Čechoslavie odepřela, dodati sůl tak, jak bylo mezi žalobcem a žalovaným ujednáno. Této námitky však žalovaný nečiní, nýbrž naopak připouští ve svém dovolání, že by mu, třeba s nějakými obtížemi, bylo bývalo možno, z 15 tunových vagonů pětinu složiti a jinak upotřebiti. Dotazy žalovaného, je-li žalobce srozuměn, by sůl byla zaslána v 15 tunových vagonech a volně nasypaná, byly tedy, pokud jde o vagon, žalobcem objednaný, pouhými návrhy na změnu smlouvy již dojednané. Na tyto odpovědět, nebyl žalobce povinen. Zejména nelze tuto povinnost odvozovati z ustanovení čl. 323 obch. zák., poněvadž tento článek ukládá pouze povinnost, odpovědět na příkaz (mandát) k obchodům, nikoliv i na jiné nabídky. Naopak, z toho, že žalobce neodpovídal na tento návrh, nýbrž poháněl dodání vagonu, to jest vagonu, jaký objednal, dlužno souditi, že návrhu žalovaného nepřijal a bylo proto povinností žalobcovou, by dostal smlouvě, jak byla ujednána. Nelze tudíž souhlasiti s míněním odvolacího soudu, že žalovaný nezavinil průtah v dodání zboží. S odvolacím soudem nelze souhlasiti ani v tom, že žalobce byl povinen, poskytnouti žalovanému lhůtu, by mohl napravit, co promeškal. Na žalobcovo oznámení telegramem ze dne 18. února 1921, že vagon dosud nedošel a že žádá o okamžité opatření odpověděl žalovaný dopisem ze dne 19. února 1921, že depeše jeho jest zcela bezúčelnou, neodpoví-li mu na otázku »Sůl jen ve vagonech po 15.000 kg volně nasypaná, jste s tím srozuměn? Ano či ne«. Dle tohoto dopisu není pochybno, že žalovaný odepírá smlouvu plniti tak, jak byla ujednána, vždyť zdůrazňuje, že sůl jest jen ve vagonech po 15 tunách. Poskytnouti mu dodatečnou lhůtu k plnění, bylo by bývalo bezúčelným a zbytečným a nebyl proto žalobce povinen, tak učiniti, neboť poskytnutí lhůty nemá býti pouhou formalitou a nemůže prodávati býti vnučováno, když zboží vůbec dodati nechce. První soud uznal tudíž právem nárok žalobcův na náhradu za opodstatněný.

Čís. 1872.

Kdo užívá věci, pronajaté mu jedním ze spoluvlastníků bez zmocnění a souhlasu ostatních, vydán je jejich žalobě zápůřčí.

(Rozh. ze dne 26. září 1922, Rv II 412/22.)